

TSMN
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

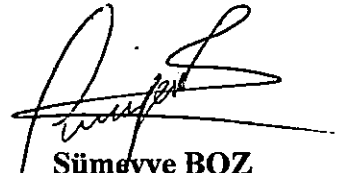
Sayı : 10719

Tarih : 25.02.2025

10/2457

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri uyarınca, 6 Şubat 2023 depremleri sonrası iş cinayetleri, deprem bölgesinde çalışan işçilerin karşı karşıya kaldığı riskler, güvencesizlik koşulları, deprem sonrasında yaşanan iş kazaları ve işçi ölümleri ile alınması gereken önlemlerin tespit edilmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Sümeyye BOZ
Muş Milletvekili

GEREKÇE

6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli meydana gelen 7,7 ve 7,6 büyüklüğündeki iki büyük deprem, 11 ilde büyük bir yıkıma neden olmuş, resmi verilere göre 53 bin 537 kişi hayatını kaybetmiş ve 107 bin 213 kişi yaralanmıştır. Depremde yaşamını yitirenler arasında işyerlerinde çalışan işçiler, geçici görevlendirme veya seminer gibi nedenlerle bölgede bulunan işçiler ve kamu binalarında görevli olan çalışanlar da bulunmaktadır. Deprem sırasında ve sonrasında yaşanan işçi ölümlerinin bir kısmı doğrudan iş kazası (iş cinayeti) kapsamında değerlendirilmesi gereken ölümler olup, bu süreçte alınması gereken önlemler ve devletin sorumluluğu üzerine detaylı bir inceleme yapılması gerekmektedir.

Deprem sırasında hastaneler, oteller, fabrikalar, lokantalar, oto tamir atölyeleri ve belediye binalarının çökmesiyle en az 158 işçi hayatını kaybetmiştir. Ancak, devletin dışında hiçbir kurumun araştırmalarıyla ölen işçilerin gerçek sayısının tam olarak belirlenmesi mümkün değildir. Kayıtdışı çalışan işçiler, sosyal güvenlik sistemi dışında bırakılan çalışanlar ve mevsimlik işçilerin ölüm kayıtlarının eksikliği, bu konuda daha kapsamlı bir araştırma yapılmasını zorunlu kılmaktadır.

Deprem sonrası bölgeye giden yardım ekipleri, arama kurtarma çalışanları ve lojistik destek sağlayan işçilerin de hayatını kaybettiği bilinmektedir. Yardım malzemesi taşıyan nakliyecilerin trafik kazalarında yaşamını yitirdiği, arama kurtarma faaliyetleri sırasında kalp krizi geçirerek ölen işçilerin olduğu kayıtlara geçmiştir. Benzer şekilde, ağır hasar alan işyerlerinde patronların malları kurtarma bahanesiyle işçileri çalışmaya zorladığı, bu süreçte çöken binaların altında kalarak ölen veya yaralanan işçilerin olduğu tespit edilmiştir.

Deprem nedeniyle çalıştıkları işyerleri kapanan veya yaşadıkları şehirde iş imkanlarını kaybeden binlerce işçi göç etmek zorunda kalmıştır. Ancak, göç eden işçilerin yeni yerleşim yerlerinde karşı karşıya kaldıkları çalışma ve yaşam koşulları konusunda ciddi belirsizlikler bulunmaktadır. Depremzede işçilerin düşük ücretli, güvencesiz ve ağır çalışma koşulları altında çalıştırıldığı bilinmektedir. Örneğin, Derince Limanı'nda meydana gelen patlamada hayatını kaybeden işçi, Aliğa Kardemir'de tir kazasında ölen işçi, Giresun'da fındık toplarken yaşamını yitiren tarım işçileri, Bursa'daki mermer ocağında iş makinesi altında kalan işçi gibi vakalar, deprem sonrası göç eden işçilerin güvensiz çalışma koşullarına açık bir örnektir.

Deprem bölgesinde yürütülen yeniden inşa faaliyetleri de ciddi iş güvenliği sorunlarını beraberinde getirmiştir. 2023 yılında en az 51, 2024 yılında en az 107 ve 2025'in ilk ayında en az 11 işçi olmak üzere iki yıl içinde toplam 169 inşaat işçisi hayatını kaybetmiştir. Bu rakam, inşaat sektöründeki tüm iş cinayetlerinin yaklaşık %22'sine denk gelmektedir. İşçi ölümlerinin en fazla görüldüğü şehirler arasında Gaziantep, Adıyaman, Hatay, Şanlıurfa, Diyarbakır ve Kahramanmaraş yer almaktadır. Çoğunlukla yüksekte düşme, ezilme/göçük altında kalma, elektrik çarpması ve ağır çalışma koşulları nedeniyle yaşanan bu ölümler, yeterli iş güvenliği tedbirlerinin alınmadığını göstermektedir.

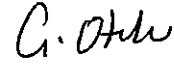
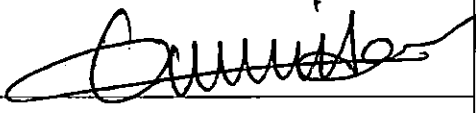
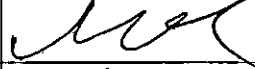
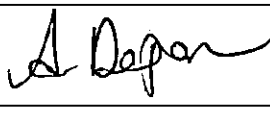
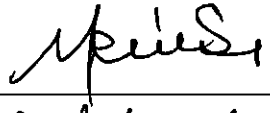
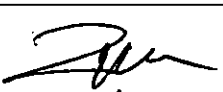
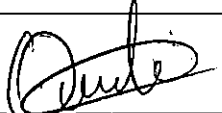
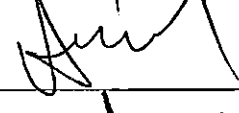
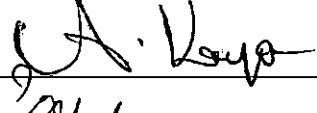
Özellikle Adıyaman Merkez İndere Köyü TOKİ inşaatlarında son 10 ayda 10 işçinin hayatını kaybetmesi, yeniden inşa sürecinde yaşanan iş güvenliği ihlallerinin çarpıcı bir göstergesidir. Çocuk işçilerin, göçmen işçilerin ve 50 yaş üstü çalışanların iş cinayetlerine maruz kalma oranı, Türkiye ortalamasının üzerinde seyretmektedir. Deprem bölgesinde çocuk işçilerin kayıtdışı çalıştırılması, göçmen işçilerin düşük ücretlerle sigortasız çalıştırılması ve yaşlı işçilerin ağır çalışma koşullarına zorlanması gibi sorunlar giderek artmaktadır.

Bunlara ek olarak, şantiyelerde çalışan işçilerin barınma, beslenme ve hijyen koşullarının son derece kötü olduğu rapor edilmektedir. İşçilerin konteynerlerde, sağlıksız ve elektriksiz barınma alanlarında kaldığı, yemek, mutfak ve tuvalet gibi temel ihtiyaçlarını karşılamakta zorlandığı belirtilmektedir. İşçilerin uzun mesailerle çalıştırılması, aşırı yorgunluk ve sağlık problemleri nedeniyle iş kazalarına daha açık hale gelmesine neden olmaktadır.

Deprem bölgesinde yaşanan iş cinayetlerinin, güvencesiz çalıştırılmanın ve işçi sağlığına yönelik ihmallerin tüm boyutlarıyla araştırılması gerekmektedir. Özellikle, deprem anında çöken binalarda çalışan işçilerin durumunun belirlenmesi, deprem sonrası yıkım ve yeniden inşa süreçlerinde yaşanan iş kazalarının kayıt altına alınması, bölgeden göç eden işçilerin hangi sektörlerde hangi koşullarda çalıştığının tespit edilmesi büyük önem taşımaktadır. İşçilerin güvenliğini sağlamak için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi ve bu alandaki yasal düzenlemelerin eksikliklerinin giderilmesi amacıyla bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulması zorunludur.

Bu nedenle, 6 Şubat depremlerinin ardından yaşanan iş cinayetleri, işçilerin çalışma koşulları ve güvencesizlik sorunlarının araştırılması ve gerekli önlemlerin alınması amacıyla bir Meclis Araştırması Komisyonu kurulmasını teklif ediyoruz.

Gereğini arz ederiz.

1	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	ERZURUM	
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	
3	MAHMUT DİNDAR	VAN	
4	NEJLA DEMİR	AĞRI	
5	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	
6	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
7	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	
8	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	
9	MEHMET RÜŞTÜ TIRYAKİ	BATMAN	
10	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
11	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
12	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
13	SEVİLAY ÇELENK	DİYARBAKIR	
14	YILMAZ HUN	İĞDIR	
15	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
16	SABAHAH ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
17	ALİ BOZAN	MERSİN	
18	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
19	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
20	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	